

## 1 De verschillende soorten maatregelen

Het Italiaanse rechtstelsel kent voorlopige maatregelen die tevens anticiperend van aard kunnen zijn en in beginsel conservatoir zijn. Voorlopige maatregelen kunnen worden genomen voordat de zaak aanhangig wordt gemaakt (maatregelen *ante causam*) of wanneer de zaak aanhangig is. Er kan ook om worden verzocht bij inleiding van het geding. De algemene regels voor procedures in kort geding staan beschreven in de artikelen 669 bis e.v. van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering. Er zijn diverse soorten voorlopige maatregel: a) "bewarende" maatregelen zijn bedoeld om de stand van zaken te handhaven tijdens de procedure of om bezittingen te beschermen. Een voorbeeld van een dergelijke maatregel is bewarend beslag. Met bewarende voorlopige maatregelen wordt in wezen beoogd te waarborgen dat het als gevolg van de duur van procedure niet onmogelijk is het naderhand verkregen dwangbevel uit te voeren, doordat bv. het gevorderde bezit inmiddels verloren is gegaan of is vernietigd; b) met "anticiperende" maatregelen wordt, voordat het geschil is beslecht, vooruitgelopen op de gevolgen van de definitieve beslissing. Anticiperende voorlopige maatregelen zijn dan ook bedoeld om te voorkomen dat de houder van het recht onvoldoende genoegdoening wordt gegeven, omdat er dan schade zou ontstaan die vervolgens niet zou kunnen worden hersteld.

Voorlopige maatregelen zijn doorgaans "typisch" en de mogelijkheid ervan wordt ook geboden in bijzondere wetten, bv. in die over familiezaken, alimentatie of octrooien. Het is echter ook mogelijk te verzoeken om "atypische" voorlopige maatregelen: dit zijn de zogenaamde dringende maatregelen, die worden geregeld in artikel 700 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering. Op grond van dat artikel is het voor wie terecht vreest voor onherstelbare schade als gevolg van de benodigde tijd om zijn of haar rechten langs normale weg te doen gelden, mogelijk de rechter te verzoeken om dringende maatregelen, waarmee het, naargelang de omstandigheden, beter mogelijk lijkt de gevolgen van de uitspraak ten principale voorlopig te waarborgen.

## 2 De voorwaarden om maatregelen te kunnen treffen

Voorlopige maatregelen moeten aan twee voorwaarden voldoen:

A) *periculum in mora*, d.w.z. er moet gegronde vrees bestaan dat het recht dat de voorlopige maatregel beoogt te beschermen in afwachting van de uitspraak ten principale, onherstelbaar wordt beschadigd;

B) *fumus boni juris*, d.w.z. de vordering moet aannemelijk worden gemaakt.

### 2.1 De procedure

De regels voor de procesvoering staan beschreven in de artikelen 669 bis e.v. van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering. Het verzoek wordt ingediend middels een verzoekschrift dat bij de griffie van het bevoegde gerecht wordt ingediend. Voordat de hoofdprocedure wordt ingesteld, wordt het verzoekschrift ingediend bij de rechtbank van eerste aanleg. Als er een hoofdprocedure aanhangig is, moet het verzoekschrift worden ingediend bij de rechtbank die daarin uitspraak doet. Na ondervraging van de partijen en weglating van iedere niet voor een procedure van hoor en wederhoor essentiële formaliteit onderzoekt de rechter, op de volgens hem of haar geschiktste wijze, de voor de verzochte maatregel benodigde vereisten, alvorens het verzoekschrift middels een beslissing te aanvaarden of af te wijzen. Als de uitvoering van de maatregel in het gedrang zou kunnen komen door dagvaarding van de wederpartij, kan de rechter een gemotiveerde beslissing geven in de vorm van een uitspraak met, waar nodig, een samenvatting. In een dergelijk geval bepaalt de rechter in dezelfde uitspraak een datum om de partijen uiterlijk vijftien dagen later te horen, en stelt een bindende termijn van ten hoogste acht dagen waarbinnen de verzoeker de kennisgeving van het verzoek en de beslissing moet verrichten. Op de nieuwe hoorzitting kan de rechter middels een beslissing de in de oorspronkelijke beslissing vermelde maatregelen bevestigen, wijzigen of herroepen.

De rechter kan de zaak besluiten met een beslissing tot afwijzing, gedeeltelijke toewijzing of volledige toewijzing van het verzoek. Als het verzoek wordt toegewezen en voor aanvang van de hoofdprocedure was ingediend, moet de toewijzingsbeslissing een bindende termijn van ten hoogste zestig dagen stellen voor instelling van de hoofdprocedure: dit voorschrift geldt niet voor anticiperende en dringende maatregelen in de zin van artikel 700 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering.

### 2.2 De basisvereisten

Voorlopige maatregelen moeten aan de twee eerder genoemde voorwaarden voldoen: *periculum in mora* en *fumus boni juris*.

## 3 Het doel en de aard van dergelijke maatregelen

Voorlopige maatregelen zijn uit de aard der zaak tijdelijk, in afwachting van de uitspraak in het hoofdgeding. Hoewel dit voor bewarende maatregelen altijd geldt, die vereisen dat het hoofdgeding aanhangig is, geldt dit slechts ten dele voor anticiperende maatregelen. Deze blijven van kracht ongeacht of er een procedure aanhangig is, hoewel ze niet dezelfde rechtskracht hebben als een einduitspraak in de zaak in kwestie.

De inhoud van voorlopige maatregelen is afhankelijk van het soort gevaar dat ze beogen af te wenden. Er kan bijvoorbeeld beslag worden gelegd op het vermogen van de schuldenaar. Een bevel om een ten onrechte ontslagen werknemer weer aan te stellen houdt daarentegen de verplichting in om een bepaalde handeling te verrichten.

### 3.1 Welke goederen kunnen het voorwerp uitmaken van dergelijke maatregelen?

Afhankelijk van het doel kunnen de maatregelen van toepassing zijn op roerende of onroerende zaken, maar ook op intellectuele eigendom en door auteursrecht beschermde werken.

### 3.2 Wat zijn de gevolgen van dergelijke maatregelen?

Bewarende maatregelen hebben tot doel om de bewaring van rechten te verzekeren waarvan de erkenning langs andere weg gevraagd wordt voor de rechter in het hoofdgeding, met behoud van de status quo, zowel feitelijk als rechtens. Anticiperende maatregelen daarentegen hebben vergelijkbare gevolgen als de einduitspraak die in het hoofdgeding wordt verwacht.

### 3.3 Is de geldigheid van de maatregelen beperkt in de tijd?

Voorlopige maatregelen blijven van kracht totdat er uitspraak is gedaan in het hoofdgeding en de voorlopige maatregelen worden bekrachtigd of ingetrokken. Bewarende maatregelen, waarvoor het hoofdgeding aanhangig moet zijn (bv. goedkeuring voor beslag krachtens artikel 670 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering of voor bewarend beslag krachtens artikel 671 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering), verliezen hun kracht indien er geen gerechtelijke procedure wordt gestart of deze niet binnen de door de wet of de rechter gestelde termijn wordt voortgezet, of indien een door de rechter gelaste zekerheid niet is gesteld. Anticiperende maatregelen, met inbegrip van atypische maatregelen (waarvan de inhoud wordt bepaald door de rechter en

niet door de wet, krachtens artikel 700 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering), blijven ook van kracht wanneer het hoofdgeding niet wordt ingeleid of wel wordt ingeleid maar vervolgens wordt gestaakt, zelfs indien ze niet in de einduitspraak kunnen worden opgenomen.

#### 4 Rechtsmiddelen tegen de maatregelen

Tegen uitspraken die voorlopige maatregelen bekrachtigen of intrekken, kan beroep worden aangetekend (artikel 669 terdecies) op de grond dat deze onjuist zijn, of door aan het hof van beroep aanvullende omstandigheden en feiten voor te leggen die niet in het oorspronkelijke verzoekschrift waren opgenomen.

##### Links

► [De Italiaanse grondwet](#) (EN)

[https://www.senato.it/sites/default/files/media-documents/COST\\_INGLESE.pdf](https://www.senato.it/sites/default/files/media-documents/COST_INGLESE.pdf)

► [Italiaanse wet- en regelgeving](#) (IT)

<https://www.normattiva.it/?language=en>

► [Italiaans wetboek van burgerlijke rechtsvordering](#) (IT)

<http://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2015/01/02/codice-di-procedura-civile>

► [Het wetboek van bestuursrechtspraak](#) (EN)

[https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/mzk3/~edisp/nsiga\\_4276977.pdf](https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/mzk3/~edisp/nsiga_4276977.pdf)

► [Code de justice administrative](#) (FR)

[https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/njiz/~edisp/nsiga\\_4506451.pdf](https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/njiz/~edisp/nsiga_4506451.pdf)

► [Italianische Verwaltungsprozessordnung](#) (DE)

[https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/nda5/~edisp/nsiga\\_4289867.pdf](https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/nda5/~edisp/nsiga_4289867.pdf)

► [Het rechtssstelsel van Italië](#) (EN)

[https://www.csm.it/web/csm-international-corner/consiglio-superiore-della-magistratura/sistema-giudiziario-italiano?show=true&title=&show\\_bcrumb=](https://www.csm.it/web/csm-international-corner/consiglio-superiore-della-magistratura/sistema-giudiziario-italiano?show=true&title=&show_bcrumb=)

► [Wetgeving over het belastingproces](#) (IT)

<http://def.finanze.it/DocTribFrontend/getAttoNormativoDetail.do?id=%7BECD81E71-D37B-4722-AA36-116B5BCB2232%7D>

► [Ministerie van Justitie](#) (IT)

<https://www.giustizia.it/giustizia>

Laatste update: 28/12/2023

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.